

Dosarul nr. 3ra-28/19

Prima instanță: Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău (jud: O. Melniciuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Cimpoi, I. Secrieru, A. Danilov)

Î N C H E I E R E

16 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătorii

Ion Druță
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de către Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat, reprezentată de avocatul Alla Chebac,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Sîrbu împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat cu privire la contestarea actelor administrative și restituirea taxei în sumă de 5000 lei,

împotriva deciziei din 23 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat, s-a casat hotărârea din 09 decembrie 2016 a Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău și s-a emis o nouă hotărâre,

c o n s t a t ă :

La 05 august 2016, Valeriu Sîrbu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Uniunii Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat cu privire la contestarea actelor administrative și restituirea taxei în sumă de 5000 lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin hotărârea Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, adoptată la ședința Comisiei din 03 iunie 2016, a fost respinsă cererea sa, prin care a solicitat a fi admis în profesia avocat, pe motiv că nu întrunește condițiile art.10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură.

Prin cererea prealabilă adresată Comisiei de licențiere a profesiei de avocat din 27 iunie 2016, a solicitat revocarea hotărârii din 03 iunie 2016, însă prin hotărârea din 08 iulie 2016, s-a refuzat în satisfacerea cerințelor cererii prelabile, fără însă a-l informa în modul prevăzut de lege despre hotărârea adoptată, mai mult ca atât fără a motiva hotărârea adoptată.

A considerat reclamantul că hotărârea Comisiei de de licențiere a profesiei de avocat din 08 iulie 2016 este neîntemeiată și chiar ilegală.

În continuare a menționat că hotărârile Comisiei de licențiere din 03 iunie

2016 și din 08 iulie 2016 sunt acte ce denigrează imaginea Comisiei de licențiere a Uniunii Avocaților, precum și însuși a profesiei de avocat.

Astfel, aceste acte nu corespund condițiilor de formă și conținut ale unui act oficial, deoarece: nu este indicat în baza căror motive și temeuri a fost respinsă cererea depusă, inclusiv și cererea prealabilă, nu a fost indicat care condiții prevăzute de art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură nu le întrunește, nu este indicat care a fost modalitatea de examinare a cererilor, precum și modalitatea de votare, câte voturi au fost expuse, pro și contra.

Cu atât mai mult, de către Comisia de licențiere pe caz au fost încălcate flagrant și intenționat prevederile legale ale art. 16 alin. (2), art. 43 alin. (1) al Constituției Republicii Moldova; art. 3 lit. e), art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, art. 8 CEDO.

În acest context, reclamantul a notat că nu este clară poziția Comisiei de licențiere a profesiei de avocat la interpretarea și aplicarea neuniformă a legislației în vigoare, precum și la aplicarea selectivă și discriminatorie a prevederilor legale, deoarece în unele cazuri, în baza acelorași principii, persoane care practic dețin același statut, solicitanții sunt admiși în profesia de avocat.

Acest fapt denotă o poziție contradictorie și ambiguă a Comisiei, care pe de o parte, prin hotărârea din 05 mai 2016 diferențiază două etape de accesare în profesia de avocat, după cum prevede și Legea cu privire la avocatură, admiterea în profesia de avocat și licențierea profesiei de avocat, ca prin hotărârea din 03 iunie 2016, adoptată în privința sa, din motive necunoscute, să i-a o poziție diametral opusă, fără nici un fel de motivare și explicare de ce a s-a ajuns la o asemenea decizie.

Prin urmare, reclamantul a subliniat că nu înțelege în baza căror raționamente și temeuri, unii solicitanți, care cad direct sub incidența art. 10 al Legii cu privire la avocatură, sunt admiși în profesie, pe când el, care de asemenea cade sub incidența aceleiași norme legale, a fost respins.

Aceste acțiuni ale Comisiei de licențiere a profesiei de avocat urmează a fi examinate prin prisma Legii cu privire la asigurarea egalității, prevederile căreia în mod repetat dovedesc interpretarea și aplicarea discriminatorie a legislației Republicii Moldova în cazul cel privește.

Contrar deciziilor adoptate de către Comisia de licențiere a profesiei de avocat, a considerat că a respectat și întrunește condițiile prescrise în dispoziția art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură.

La fel, reclamantul a accentuat că în contextul prevederilor legale expuse, legislatorul a instituit două etape pentru exercitarea profesiei de avocat: prima etapă fiind admiterea în profesia de avocat și a doua etapă fiind eliberarea propriu zisă a licenței de avocat, act în baza căruia și este exercitată profesia de avocat. Cea de-a doua etapă este o atribuție exclusivă a Ministerului Justiției, conform art. 22 alin. (2) a Legii cu privire la avocatură, atunci prima etapă, și anume: admiterea în profesia de avocat este în competența Comisiei de licențiere a profesiei de avocat, conform art. 43 alin. (3) al aceleiași Legi, iar etapele enunțate, se precedă una pe alta, respectiv eliberarea licenței de avocat, se efectuează obligatoriu și numai după admiterea solicitantului în profesia de avocat.

Astfel, la momentul solicitării sale de a fi admis în profesia de avocat, a considerat că nu sunt careva temeuri ce ar fi impus Comisia de Licențiere să

respingă cererea sa, iar pentru a asigura proporția intereselor individuale în raport cu cele publice, Comisia de licențiere la etapa admiterii în profesia de avocat este în drept să admită în profesia de avocat solicitanții angajați în câmpul muncii în funcții retribuite, conform art. 10 alin. (2) din Legea privind avocatură și nimic nu îngrădește retragerea licenței respective, în ipoteza în care nu va respecta prevederile art. 11 din Lege, la etapa licențierii profesiei de avocat. Or, cele două etape de accesare în profesia de avocat prevăzute de legiuitor la Capitolului III și IV din Legea cu privire la avocatură, asigură respectarea art. 11 din Lege, pe de o parte, și dreptul la viața privată, inclusiv dreptul la exercitarea oricărei funcții retribuite, pe de altă parte.

În aceeași ordine de idei, reclamantul a invocat că nu-i poate fi imputată încălcarea art. 21 alin. (4) din Legea cu privire la avocatură, deoarece, conform art. 10 alin. (2) este stabilit că de aceleași drepturi și în aceleași condiții beneficiază și persoanele care, după demisia din funcția de judecător au continuat să activeze în domeniul dreptului.

Respectiv a indicat că starea de incompatibilitate nu survine în momentul depunerii cererii de admitere în profesie de avocat, ci în momentul în care candidatul/solicitantul obține dreptul de a desfășura activitatea de avocat în conformitate cu art. 12 din Legea cu privire la avocatură.

În acest sens, Comisia de licențiere urma doar să verifice dacă, după admiterea în profesia de avocat, dar înainte de a obține licența în corespundere cu art. 22 din Legea cu privire la avocatură, nu abuzează de acest drept, fiind antrenat în alte activități profesionale incompatibile cu statutul de avocat, însă retragerea din câmpul muncii impuse de imperativul accederii în profesia de avocat, ar știrbi din dreptul la muncă și dreptul la viața privată, drepturi prevăzute de legea fundamentală a Republicii Moldova și garantate de CEDO.

Pe de altă parte, reclamantul a relatat că procedura de obținere a licenței, ca orice altă procedură, necesită timp pentru pregătirea actelor necesare și prevede luarea unei hotărâri de organul abilitat, în cazul de față de Comisia de licențiere, astfel, eventuala invocare de către Comisie a incompatibilității sale la admiterea în profesia de avocat în condițiile art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, nu ar avea temei legal, cu atât mai mult că cerința imperativă de neparticipare în alte activități profesionale, față de candidații scutiți de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare, în lege nu este prevăzută și respectiv nu este interzisă.

Totodată, reclamantul a invocat ilegalitatea și abuzul comis de către Comisia de licențiere a profesiei de avocat în partea ce ține de impunerea achitării taxei de 5000 lei, prin amenințarea de a fi restituită cererea fără examinare.

Astfel, a accentuat că art. 37 din Legea cu privire la avocatură reglementează competențele Congresului iar atribuțiile Consiliului Uniunii Avocaților din Republica Moldova sunt statuate în dispoziția art. 39 și nu în cele de la art. 37 ale Legii sus indicate și prin urmare, se constată o depășire a competențelor din partea Consiliului Uniunii Avocaților, or în temeiul art. 37 lit. f) al Legii cu privire la avocatură, Congresul stabilește quantumul taxelor pentru examenele de admitere la stagiul și pentru examenele de calificare, quantumul taxei pentru efectuarea stagiului profesional.

Prin urmare, reclamantul a constatat că la momentul respectiv nu exista nici un

temei legal de a percepe vreo taxă pentru admiterea în profesia de avocat a persoanelor care cad sub incidența prevederilor art. 10 alin. (2) din Lege, deoarece, în temeiul acestui articol, persoanele menționate sunt scutite de efectuarea stagiului profesional și de examenul de calificare. Legiuitorul nu a investit nici Congresul cu o asemenea atribuție, precum stabilirea cuantumului taxelor pentru această categorie de solicitanți.

Totodată de către Comisia de licențiere nu a fost informat despre examinarea cererii depuse, nu i s-a acordat dreptul de a participa la ședința Comisiei pentru a-i reprezenta drepturile sale și a motiva cererea depusă.

În contextul celor elucidate, reclamantul a solicitat constatarea ca fiind ilegal refuzul Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat, în partea ce ține de respingerea cererii depuse, prin care a solicitat să fie admis în profesia de avocat, anularea hotărârilor Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat din 03 iunie 2016, prin care a fost respinsă cererea sa de admitere în profesia de avocat și cea din 08 iulie 2016, prin care s-a respins cererea prealabilă, obligarea pârâtului de a emite actul administrativ, prin care să fie acceptată cererea sa și să fie admis în profesia de avocat și restituirea taxei de 5000 lei, ca fiind ilegal impusă de către Comisia de Licențiere a profesiei de avocat.

Prin hotărârea din 09 decembrie 2016 a Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Sîrbu, s-a recunoscut ca fiind ilegal refuzul Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat a Uniunii Avocaților din Republica Moldova privind admiterea lui Valeriu Sîrbu în profesia de avocat, s-a anulat hotărârea Comisiei de Licențiere a profesiei de avocat din 03 iunie 2016, în partea respingerii cererii lui Valeriu Sîrbu în admiterea în profesia de avocat, s-a obligat Comisia de Licențiere a profesiei de avocat a Uniunii Avocaților din Republica Moldova să-l admită pe Valeriu Sîrbu în profesia de avocat, în rest, pretențiile în partea ce ține de anularea hotărârii din 08 iulie 2016, prin care s-a respins cererea prealabilă și restituirea taxei de 5000 lei, s-au respins ca neîntemeiate.

Prin decizia din 23 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de Licențiere a profesiei de avocat, s-a casat hotărârea din 09 decembrie 2016 a Judecătoria Râșcani, mun. Chișinău și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Sîrbu, s-a încasat din contul Uniunii Avocaților din Republica Moldova în beneficiul lui Valeriu Sîrbu suma de 5000 lei, în rest pretențiile lui Valeriu Sîrbu s-au respins ca neîntemeiate.

La 02 iulie 2018, prin intermediul oficiului poștal, Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de Licențiere a profesiei de avocat, reprezentată de avocatul Alla Chebac, a declarat recurs împotriva deciziei din 23 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului, cu trimitere la prevederile art. 432 alin. (1), alin. (2) lit. a), b), c) CPC, recurentul a reiterat circumstanțele expuse în fața instanțelor ierarhic inferioare, insistând că, în temeiul art. 35 alin. (1-3) din Legea cu privire la avocatură, art. 42 lit. f) din Statutul profesiei de avocat nr. 302 din 08 aprilie 2011, cuantumului taxei, pentru examinarea cererii de admitere în profesia de avocat a persoanelor specificate la art. 10 alin. (2) din Legea cu privire la avocatură, a fost stabilit prin hotărârea Consiliului Uniunii Avocaților din Republica Moldova din

01 iulie 2011, atribuție delegată de Congresul Avocaților din Republica Moldova prin hotărârea din 25 iunie 2011.

În acest sens, recurentul a solicitat casarea deciziei din 23 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău în partea încasării din contul Uniunii Avocaților din Republica Moldova în beneficiul lui Valeriu Sîrbu a sumei de 5000 lei, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte, prin care să fie respinsă cerința lui Valeriu Sîrbu cu privire la încasarea sumei de 5000 lei, în rest, menținerea fără modificări a deciziei din 23 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

La 16 noiembrie 2018, în conformitate cu art. 439 alin. (2) din CPC, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs depusă de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat lui Valeriu Sîrbu, informându-l că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Până la data examinării recursului Valeriu Sîrbu nu a depus referință la cererea de recurs, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 23 ianuarie 2018.

În baza înscrisurilor anexate la materialele cauzei, Colegiul conchide că decizia contestată a fost expediată la 23 februarie 2018 (f.d. 136), iar recursul a fost depus la 02 iulie 2018, prin intermediul oficiului poștal (f.d. 146). În această ordine de idei se reține că, dovada recepționării actului contestat nu există la materialele cauzei, iar, prin cererea din 29 mai 2018 (f.d. 145), se confirmă că recurentul a solicitat expedierea deciziei motivate.

În acest sens CtEDO a admis faptul că instituirea unor termene pentru sesizarea instanței este o cale de realizarea a unei bune administrări a justiției, cu condiția ca impunerea acestora să nu lezeze dreptul de acces la justiție în substanța sa. De aceea, Curtea a constatat că impunerea unui termen de recurs care să curgă de la data pronunțării hotărârii, pe care părțile nu o cunosc întotdeauna, și de la data depunerii hotărârii la grefa instanței care a pronunțat-o este dovada unui formalism excesiv care a condus la anularea, în substanță, a posibilității reclamantului de a sesiza o instanță.

Astfel, luând în considerare cele menționate, se consideră că cererea dedusă judecății a fost declarată în termenul legal de 2 luni, prevăzut de art. 434 alin. (1) CPC.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a RM consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC RM, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) al articolului menționat, prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că au fost aplicate eronat normele de drept material sau procedural, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3)

constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC RM.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat, reprezentată de avocatul Alla Chebac, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei contestate, ci a formulat critici ce se axează asupra fondului cauzei.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a actului judecătoresc recurat.

Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin.(4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (*hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016*).

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat, reprezentată de avocatul Alla Chebac, ca fiind

inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 433 lit. a), 440 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Uniunea Avocaților din Republica Moldova, Comisia de licențiere a profesiei de avocat, reprezentată de avocatul Alla Chebac, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Ion Druță

judecătorii

Mariana Pitic

Victor Burduh